

BUNUL ECONOM

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 franci.

ORGANUL

„Reuniunii economice în Orăștie“
Apare în fiecare Sâmbătă

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifa, cu prețuri moderate.
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

DELA REUNIUNE

Premiile Reuniunii pentru anul 1900.

I.

Două premii de 10 coroane în aur pentru acei membri ai Reuniunii, cari vor dovedi că au pus de nou în primăvara de față cel puțin 50 de altot în grădinite lor.

II.

Un premiu de 10 coroane în aur, pentru acea școală de pomi, respective pentru acel membru al Reuniunii, care va dovedi mai mult spor în primăvara aceasta în o asemenea școală.

III.

Cinci premii de câte 20 coroane pentru acei membri ai Reuniunii, — de aproape sau de departe — cari vor dovedi că și-au cumpărat în anul acesta câte o vițelușă de prăsilă de soiul curat Pinzgau sau Bern.

Cucuruz „Regele preriilor“.

Comitetul Reuniunii noastre recomandă cu toată căldura economilor noștri a se îndelețni cu cultivarea cucuruzului zis „Regele preriilor“ ca fiind unul din soiurile ce întrunesc aievea cele mai deservite însușiri bune ale cucuruzurilor.

1 ferdelă de 20 litre costă 2 cor. 50 bani (1 fl. 25 cr.).

Mai puțin ca o ferdelă nu se vinde.

Cine vrea îl poate primi prin noi. Noi mijlocim trimiterea lui, și anume a unui cucuruz de soiul numit, dar' adevărat curat, necorcit.

Membri la Reuniune.

S'au mai înscris:

Din **Vinerea** (afară de cei 3 membri pe viață și doi ordinari publicați deja): Daniil Pécuarriu, preot, Porfiriu F. Nicoară, inv., Ioan Iosif, primar, Ioan Borsa I. Avram, Ioan Simedru lui Ion I. Gligor, Ioan Crăciun lui Adam și Ioan Macarie, membri ordinari, ear' Vasile Herlea lui Nicolae, Vas. Lupu I. Iosif, Crăciun Lupu, Nicolae Barb lui Georg, Nicolae Lupu, Nicolae Barb lui Apostu și George Văidean, membri ajutători.

A 5-a PRELEGERE ECONOMICĂ

Dumineca trecută (5/18 Martie) comitetul Reuniunii noastre a ținut a 5-a prelegere economică, în comuna mare și frumoasă **Vinerea**. Prelegerea s'a ținut în biserică, fiind de față popor foarte numeros, ca la 250—300 de bărbați și femei. Am văzut și vre-o 3 țe-

rani fruntași, membri ai noștri, veniți din Biniținți pentru prelegere și dl inv. Muntean din Cugir. Inteligența locală bine reprezentată: dl notar pens. Herlea și fiul noul notar, dl preot Pécuarriu, inv. Nicoară, Nic. Mihăilă și alții.

Din partea comitetului nostru erau de față: președ. Dr. I. Mihai, N. Vlad, I. Mihaiu, Dan. David, N. Mihăilă, secretarul I. Moța și cassarul Valer Orbonaș.

Președ. *Dr. Mihai* a deschis la orele 2 d. a. prelegerea prin cuvinte alese, dând apoi cuvânt dlui *I. Mihaiu* să-și țină prelegerea asupra cultivării plantelor de nutreț, special a trifoiului și luternei, apoi dlui *D. David* pentru a prelege și aici asupra altoirii și stropirii viiei. Au preles cu același bun succes ca și în locurile de mai înainte.

S'a dat rînd apoi secretarului Reuniunii noastre *I. Moța* să vorbească poporului despre însemnătatea *întovărășirilor, însoțirilor*. Prelegătorul zice că îmbunătățirile economice ce ni-se cerură și în prelegerile de mai înainte, dar' mai ales altele și mai mari și mai multe ce se vor cere încă și poporului nostru, dacă e să ajungă și el la înălțimi în ale economiei, — sunt lucruri bune dar' multe din ele ne recer cheltueli cari trec peste puterea noastră ca singuratici. Știința a descoperit multe și în ale economiei, și de te folosești de descoperirile ei, vei înainta repede și bine, dar' noi de multe-ori vedem binele stându-ne aci înainte și nu ne putem atinge de el pentru puținătatea puterilor noastre ca singuratici. Știm cât e de folositoare o mașina de sămănat, că cruțăm cu ea atâta sămănță, că vînzându-o ai putea plăti acuși toată darea satului din ea, știm ce bună e grapa de fînațe, că ne dă tot după al treilea car de fîn un al patrulea, — dar' sub cuvînt că nu putem da sute de fl. pe mașina de sămănat și zeci de fl. pe o grapă, — stăm locului și gospodăria noastră suferă foarte mult, și bogăția rămîne perdută.

E drept că unui econom mijlociu singuratic, îi e greu a-și cumpăra aceste și alte mașini cari l'ar îmbogăți altfel repede, — dar' oare 10—20—30 întovărășiți în scopul acesta, n'ar putea ce nu poate unul fiecare? Ba da, ar putea încă pe ușor. Și purcezend de

aci, prelegătorul arată cât de multe sunt nevoile vieții la orașe ca și la sate, în țeri și la popoare înaintate ca și mai înapoiate, nevoi pe cari singuratici nu le pot birui, — dar' arată, citând multele feluri de societăți dela orașe, ca societăți pentru cetit de cărți și foi, pentru ajutorarea bolnavilor, pentru casuri de moarte, etc., cari toate același »nu pot« al singuraticului vor să-l biruiască, că mai mulți laolaltă îl biruiesc! Căci au văzut oamenii că ce unul nu poate, doi-trei, zece, o sută, pot pe ușor, pe nesimțite chiar, și au început a înjgheba *însoțiri, tovărășii* pentru întimpinarea a tot felul de greuri a vieții. Și au reușit.

De e însă undeva de folos întovărășirea — zice dl Moța — *apoi ea mai ales binecuvîntate roade dă în economie, în plugărie*. Unde economii s'au stîns în *însoțiri* și și-au cumpărat laolaltă mașini și unelte economice bune, acelea s'au dovedit a fi nu cheltueli pentru ei, ci darul lui D-zeu, așa frumos sporește economia și binele ce se răvarsă peste ei, pe urma folosirii acelor unelte și mașini. Să par scumpe dând pe unele din ele sute de floreni, dar' viața arată că fiecare se plătește, unele indoit și întreit, în cel dintâi an de folosință, așa că socotind asta, *toate mașinile economice sunt foarte ieftine*, și noi păcătuiim de moarte contra noastră înșine, că nu ne întovărășim în fiecare sat în scopul aducerii de unelte și mașini economice. Deocamdată cele mai neapărat trebuincioase.

Indeamnă pe ascultători să se gîndească asupra lucrului și să facă un bun început în această comună mare și frumoasă, că lor înșile bine își vor face.

Prelegerile, precum și împărțășirile date printre ele de președintele Dr. Mihai asupra ajutorului ce Reuniunea noastră îl dă la procurarea de semințe economice și unelte agricole sau la întemeerea de tovărășii și însoțiri de ori-ce fel, — au fost primite cu bucurie și aclamări de numerosul popor. Mai mulți s'au înscris de nou membri la Reuniune și abonenți la foaia noastră.

Dorim fraților **Vinereni** ca cât mai curînd să-i putem felicita pentru întemeerea vre-unei însoțiri de bine obștească.

„Ardeleana“.

Joia viitoare se ține a 14-a adunare generală a institutului de credit și economii „Ardeleana“ din loc. Raportul Direcțiunii către adunare arată printre altele următoarele:

Direcțiunea se află în plăcută poziție a vesti adunării și de astă-dată, că dezvoltarea regulată și progresivă a institutului, urmată fără întrerupere dela întemeierea sa, s'a urmat în chip firesc și în anul trecut.

Fondurile băncii la sfârșitul anului 1899 erau 781.136 cor. 56 bani, cu 60.433 cor. 88 bani mai mari ca în anul dinnainte.

Depunerile (banii încredințați spre păstrare și creștere la bancă) au crescut față de anul celalalt cu 210.384 cor. 89 bani, ajungând la cifra de 1,800.616 cor. 79 bani.

Având aceste mijloace proprii înmulțite, banca și-a scăzut împrumuturile ce avea luate dela »Albina« și banca austro-ungară, cu peste 100.000.

Din venitul seu curat de 64.808 cor. 42 fil. direcția propune să se dea pentru scopuri culturale și de binefacere românești 2200 cor. și anume:

Fondului »Reuniunii economice din	
Orăștie», cuota V. de	1000 cor.
Școlai gr.-or. din Balșa	100 »
» » » Binișni	100 »
» » » Bacăinți	100 »
» » » Șibot	100 »
Soc. »Rom. Jună» din Viena	100 »
Mesei studenților din Brad	100 »
Pentru o expoziție agricolă	223 »
S'au dat înainte peste an	376 »

Acționarii vor primi 10% după capitalurile versate în acțiuni.

Mersul afacerilor a fost, peste tot privit, regulat.

Statutele schimbate în adunarea generală extraordinară din Decembrie a. tr. au fost întărite de tribunal, și în urma acestora direcțiunea și-a dat dimisia, rămânând adunării acesteia a-și alege direcțiunea întreagă din nou, și a întregi comitetul de supraveghere cu doi. Să va raporta asupra deschiderii cancelariei advocațiale proprii; să vor supune desbaterii noile regulamente pentru funcționarii și comitetul de supraveghere, etc.

AGRICULTURĂ

Ovėsul.

Ovėsul este una din plantele, ce se sãmăna mai de timpuriu primăvara. Adevărat că cultura lui nu este așa extinsă, ca a grâului, cucuruzului și a, dar' pentru aceea își are și el însemnătatea în economie. Pentru mare

parte a animalelor de casă grăunțele de ovės fac un serviciu foarte bun, îndeosebi pentru cai sunt neapărat trebuincioase, dacă ținem ca ei să fie cai, nu mărtoage, și dacă e ca ei să fie aveau spornici la mers și la lucru, să capete sânge și să se îngrășe. Ba grăunțele de ovės sunt un nutreț minunat și pentru mânzi, cum și pentru viței, miei ș. a.

Dar' nu numai aceasta e pricina, că ovėsul se cultivă din partea multora, ci și aceea, că rar plugar, care să nu aibă soiuri mai slabe de pământ, unde alte plante nu isbutesc.

Soiurile de ovės sunt numeroase. Din cele ardelenene este mult lăudat *ovėsul de Bucium*, în comitatul Făgărașului. Un hectolitru (o găleată veche) din acest ovės cântărește până la 64 kilograme. «Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului» a împărțit în anii trecuți membrilor sei *orz de Hanna*, soiul aevca de frunte, și vrednic de recomandat în toată privința.

Ovėsul nu este alegător, se face mai în fiecare loc, fie cât de serac, cum și în țelină arată pentru întâiașidată. În pământurile mai bune, el aduce roade bogate; în cele desfundate de nou isbuteste de minune, și ani de-a rândul se poate cultiva pe astfel de locuri. Unde nu se lasă ogor, ci este introdusă rotațiunea în economie, ovėsul se poate sãmăna după ori-ce plantă, și de obicei rotațiunea se încheie cu ovės.

El se mulțumește și numai cu o arătură, dacă pământul e curat de buruieni, sau dacă nu-l sãmănăm în țelină. În cele două întâmplări din urmă sunt de lipsă două arături. Cele mai priincioase arături pe seama ovėsului sunt cele de toamnă. El se face însă și numai în arătură de primăvară, chiar și la întâmplare de a se sãmăna în țelină spartă acum. În această întâmplare însă se aruncă sãmânța mai multă ca de obicei.

Ovėsul de sãmânță trebuie să cântărească 44—50 klgr. la hectolitru; cel negru cântărește 50—62 klgr.

Ovėsul se sãmăna prin împrăștiere și cu mașina. În cazul întâiu se cer 3½ până la 4 hl., în cazul al doilea 2½ până la 3 hl. la hectar.

Sãmânța trebuie să fie îngropată de obicei 5—10 centimetri afunzime; în pământ nēsipos însă și mai adânc. La țară, unde pământul se svântă în pripă, sãmânatul e de a se face cât mai de timpuriu, anume în Martie; în

locuri reci și umede se poate sãmăna numai în Aprilie și chiar și în Maiu. După sãmănat, arătura se grapă și tăvăluște. Săpatul îi face bine și mai târziu, și anume după-ce a căpătat 3 foi.

Se coace în timp de 4—5 luni dela sãmănat.

Unde sãmănăturile de grâu au perit, se poate sãmăna prin Maiu ovės, care se poate coace până toamna sau cel puțin ne poate da nutreț bun pentru vite, mai cu seamă sãmănându-se împreună cu mazărice.

Ovėsul numai arare-ori se plivește; pentru-că această lucrare nu se prea plătește. Fiind de tot ierbos și plin de buruieni, ovėsul se cosește pe timpul înspicării. Cu chipul acesta el ne dă un nutreț prețios pentru animale. De altcum și paiele și pleava de ovės fac bun serviciu în această privință.

Ovėsul copt se secără cu secerea, sau se cosește cu coasa împedecată, pe urma căreia, el rămâne spic către spic și se poate lega cu înlesnire în snopi.

În anii priincioși și pe locurile bogate ovėsul dă 40—50 hl, și mai bine, la hectar.

În unele țeri, unde alte spicoase nu isbutesc, parte mare a locuitorilor se nutresc cu pâne de ovės. Chiar și Slovacia din munții de Miază-Noapte ai Ungariei și României din Maramureș, mănâncă pâne de ovės. Ear' în timpuri de foamete și oamenii dela locurile cele mai mănoase s'au bucurat având macar pâne de ovės.

ROMUL SIMU

INSOTIRI, TOVARAȘII

Magazine de bucate.

Iniințarea.

Vrem să scriem pe înțelesul tuturor și de aceea dela început spunem, că putem alcătui **două feluri** de magazine de bucate, care se deosebesc ca cerul de pământ, unul de altul.

Dacă hotărîm la început că *venitul curat*, ce-l vom avea din magazin îl dăm tot pentru biserică și școală, adică pentru acoperirea trebuințelor bisericii și școlai sau pentru alte scopuri de binefacere, atunci magazinul nostru intră în clasa *reuniunilor de binefacere*, care se conduc după ordinațiuni ministeriale date anume. Dacă însă hotărîm, că *venitul curat*, ce-l vom avea din magazin să fie împărțit între

tovarăși, ca câștig de întreprindere, atunci magazinul nostru intră în clasa *însoțirilor*, care se conduc după §§-ii 223—257 (Titlul XI) din *Legea comercială* din 1875, articolul XXXVII.

Să spunem noi dela început că oare care din aceste două feluri de magazine sunt mai potrivite, nu putem din pricina, că asta atârna dela împrejurările locale. În un sat sunt mai potrivite cele dintâiu, pe când în altul mai potrivite sunt cele de-a doilea.

Noi vom spune cum se se alcătuiască și unele și altele și apoi cetitorii cu chibzuială luând în seamă stările din loc vor hotărî care din două li-ar fi mai potrivit.

Înainte de-a se alcătui magazinul de bucate, fie el ori *reuniune de binefacere* ori *însoțire de negoț*, trebuie să se facă următoarele:

Pregătiri.

Înainte de-a hotărî alcătuirea unei tovarășii în satul nostru, de lipsă este ca bine să ne tragem seama cu împrejurările locale, și înainte de toate să ne punem întrebarea: oare tovarășia asta poate să aibă viață lungă și cinstită în satul nostru?

Când putem răspunde cu *da* la întrebarea asta, atunci numai de cât, fără tândălire, pe lucru să ne punem.

Când suntem în curat cu ce vrem, cu scopul și ținta tovarășiei, la început prin vorbe prietenești să cerne ideea alcătuirii între fruntașii satului.

În vremea când prin sat să cerne ideea alcătuirii unui magazin, cei mai umblați dintre noi pregătesc cu chibzuială *statutele* magazinului.

Atât la magazine, ca *reuniuni de binefacere*, când întreg venitul curat să de pe scopuri de binefacere, cât și la magazine, ca *însoțiri de negoț*, când venitul curat să împarte între tovarăși drept câștig de întreprindere, compunerea și aprobarea respective *improtocolarea* lor este lucrul cel mai de căpetenie și doar cel mai anevoios.

Deoarece-ce însă însoțirile de binefacere și cele de câștig să deosebesc mult unele de altele, în multe privințe, ca să fim pe deplin înțeleși vom vorbi pe rând și de unele și de altele. Rânduirea aceasta a îndrumărilor, ce vrem să dăm, să cere cu atât mai mult, cu cât aceste două feluri de însoțiri să

deosebesc total mai ales prin faptul, că pe când statutele magazinelor alcătuite cu scopuri de binefacere (pentru biserică, școală și altele) trebuie să *aprobat* de ministrul de interne, pe atunci statutele magazinelor făcute ca însoțiri de câștig *trebuie să numai improtocolate la tribunalul competent*. Celelalte deosebiri dintre unele și altele să vor vedea din ce vom spune mai încolo.

După aceste lămuriri putem să vorbim despre:

I

Magazinele de bucate cu scopuri de binefacere care sunt privite ca reuniuni și a căror statute trebuie să aprobate (întărite) de ministru de interne

Scopul: Din astfel de magazine de bucate agronomul (lucrătorul de pământ) trage mai pe sus de toate trei mari foloase. 1. Dacă ajunge în lipsă de pâne, din magazin primește bucate bune și ieftine și astfel nu e silit să bage grumazii în ghiarele cămătarilor neomenoși. 2. Primăvara și toamna când trebuință are de sămânță, o capătă din magazin lesne și bună și astfel nu se îngloadă în datorii ruinătoare. 3. Bucatele puse în magazin aduc cămătă, adică cresc mēreu. Din venitul acesta își vor coperi unele din cheltuielile ce apasă pe umerii obștei, vor da, spre pildă, de acolo cuincuenalele învățătorilor spre a nu să mai certa oamenii și pentru acest lucru, sau vor da ajutor la plata învățătorului ușurând repartiția pe oameni, sau la plata preotului, cu același scop, să pot cumpăra cele trebuincioase pentru școală și biserică și astfel țeranul scapă de o parte a sarcinilor grele. Sau apoi din venitul magazinului să pot ajuta cei lipsiți se pot milui cei bolnavi și neputincioși și prin asta sufletul ni-să ușurează și calea Cerului ni-o deschidem.

Astfel de magazine, cu *astfel* de scopuri, nu formează nici însoțiri nici societăți pe acții, care să conduc după *paragrafii legii comerciale* din anul 1875.

Ăceste magazine să socotesc între *reuniunile de binefacere* și să conduc după alte *rēndueli speciale*, după-cum vom arăta.

V. C. OSVADĂ

POMĂRIT

Altoitul repetit.

Oamenii noștri nu prea au obiceiul de a schimba datinile vechi. În unele privințe foarte bine fac, dar' în unele nu prea, căci atât datinile vechi cât și cele noue nu pot fi toate bune. La pomărit apoi eu cred că mai bine ar fi să lăsăm modul cel vechiu de cultivare și să ne apucăm de cel nou, adică să ne silim ca toți pomii din grădinile noastre să fie altoiți, fie ei meri, peri, pruni, cireși, vișini, perseci, caisini (apricozii), gutâi, frăgari și chiar nuci, căci e dovedit, că pomul altoit produce mai iute, dă fructe mai multe, și ca să fie bune le putem întocmi după plac.

În țerile culte, precum e Italia, Franca, Germania, se ține lucru de mare rușine a nu ști altoi și nobilita pomii. Acolo găsești grădini cu pomi chiar și pe coperișele caselor. Drumurile, grădinile și câmpurile pretutindea sunt încungiurate cu pomi. Aș putea înșira sute de sate din cari se vënd pe an poame de 30—50 mii fl. Acei oameni harnici s'au deprins de *își altoiesc pomii de 3 ori*, tot cu de același soi, fiind convinși, că *prin altoire repetită pomul să nobilitează și mai bine*. Că în ce asemănare ne aflăm noi față de ei, nu o mai spun.

Pe când învățasem eu a altoi, în grădina tatălui meu era pădure de pruni petroși (dodoloți) și vr'o 5—6 bestriți, se înțelege nici unul sădit ori altoit, erau rătăciți ei și lăsați din coasă. Venind odată acasă pe feriile Paștilor mă apuc de ei, mai ales de cei tineri, îi tai fără cruțare, altoiesc caisine (apricoză), prune ringlote, grase, ursăști, de Roma, bestrițe mari, după-cum mi-am adus mlădițe dela școală. Tatăl meu privea curios la mine, vedea că altoiesc dar' nu așa cum știa el, i-se părea ceva mai ușor și mai practic. Nu-i venea bine la socoteală că de să întempla ca un pom de cei mari să țină umbră la vre-un altoiu mic, acela era tăiat și scos din rădăcină, astfel grădina noastră devenise o dărîmătură ca la Plevna.

După-ce am curățit grădina, i-am săpat, apoi i-am dat în grija tatălui meu, spunându-i ce are a face mai departe. Pe urmă mi-a făcut observația zicându-mi »că ce va fi din altoile tale nu știu, dar' acuma vęd că mi-ai

făcut o pagubă mare». — „Adevărat, tată, răspunseiu, de aici încolo n'om mai mânca atâta chisăliță de prune și n'om mai face căldări de vinars, dar' ne vom îndulci cu poame mai bune și pe mai multă vreme. O să-ți arăt pentru- ce cheltui D-Ta banii cu mine pe la școală».

Când m'am întors acasă peste vară, altoile erau foarte frumoase, unele crescute aproape de 2 metri și aveau nește frunze late ca palma. După 2 ani au și început a produce poame foarte gin-gașe. În al 4. an fiind o iarnă de tot aspră, din 36 apricozi mi-a rămas nu-mai unul, acesta însă în anul următor a produs atâtea fructe, încât nici o creangă nu era fără propte. S'au copt pe la St.-Petru, am avut casa întreagă, am cinstit pe la neamuri și pretini și am vândut din el de 5 fl. Intreg po-mul nu cuprinde loc mai mult de un stângin pătrat.

Astăzi grădina cea sălbatică de odinioară este plină de altoi cari înce-pând cu luna lui-Maiu și până-ce ninge ne tot dau fructe, unii după alții, pe rând, și din cari se pot avea mere și pere peste iarnă până eară ajungi la cireșele de Maiu. Câtă bucurie aduce și cum de bine răspunde o grădină bine îngrijită ostenelele omului, își poate ori-cine închipui.

O învățatură foarte bună ne dă și Sta Scriptură unde zice că: »D-zeu a așezat pe omul cel dintâiu într'o grădină frumoasă, împodobită cu tot felul de

FOIȚĂ

CÂNTEC

Biată inimă stingheră,
Câte-ai mai nădejduit!
Și ce dule-a fost credința
Care-atât te-a amăgit!

Tu credeai să afli raiul
Intr'o șoaptă de iubire
Și în lumi necunoscute
Visai dulcea fericire.

Dară vezi, periră toate
Când din vis te-ai deșteptat!
Dragă inimă n'ncercată,
Pentru-ce n'ai mai visat?

MARIA CIOBAN

Cetirea Bibliiei.

„Unirea”, ziarul bisericesc al fraților gr.-cat. din Blaj, scrie în nrul seu dela 17 Martie următoarele:

„In nr. 9 din »Bunul Econom» se reco-

pomi, care se numea raiu». Grădini desfătătoare și plăcute, aducătoare aminte de acel raiu și aducătoare și de mulți creștari, ne putem face și noi Românii cu sutele și cu miile, numai voie și hârnicie să avem!

(Va urma).

IOAN MUNTEAN
inv. dir.

LEGUMĂRIT

Însămătatea lui.

Intre lucrurile puțin prețuite de poporul nostru e și legumăritul. Deși făcând numai o mică socoteală, s'ar vedea ce pagubă îi aduce această des-prețuire a legumăritului.

Să luăm de pildă o comună de 200 familii; fiecare familie are lipsă la an cel puțin de 10 cununi (funii) de ceapă, à 12—15 cr., la un loc 1 fl. 20 cr. până la 1 fl. 50 cr. Ceea-ce pentru întreagă comuna s'ar veni 300 fl.

Și totuși nu se află în comunele noastre oameni cari să cultive ceapă macar pentru comuna lor. Dar' apoi so-cotind încă cât mai dăm pentru cele-lalte legumi: ridichi, sământă de mor-covi, pătrângei, salată, răsad de varză și altele.

În urma acestora nu e lucru de mirare când auzim, că sunt oameni cari trăesc numai din prăsirea de legumi, și încă trăesc boerește...

Oare n'ar putea și poporul nostru ca macar pentru trebuința sa proprie să-și prăsească legumile trebuincioase?

mandă pentru țeranii știutori de carte, ceti-rea Bibliiei, ca cea mai de trebuință hrană sufletească, și se spune, că pe aceasta mai întâiu trebuie să o cetească fiecare.

Nu împărtașim vederile scriselor acestora. A pune Biblia întreagă în mâna unui necăr-turar ca să cetească unde i-se va deschide cartea, nu e bine, fiindcă mai cu samă în le-gea veche va da de făgini întregi neprice-pute de mintea lui.

A alege însă din Biblie părți anumite sau chiar a-i da legea nouă întreagă, ori și numai evangeliile, da, înțelegem, și nu ne în-doim, că cetirea aceasta îi va fi de un netă-găduit folos.

Un lucru a uitat însă dl Chendi, scrii-torul acelor șire din »Bunul Econom», că anume: n'avem traduceri controlate și tre-cute prin revisiunea bisericească. Și d-sa gre-șeste foarte mult, când nu găsește traduce-rilor societății engleze alt cusur, decât acela, că limba din »ele e prea puțin românească». N'a fi chiar așa! Traducerile acelea de bună seamă nu le-a făcut un ardelean, și nu sunt scrise în limba asta de aici, de care d-sale

S'a scris despre legumărit și pre-țul legumilor, zeci de cărți și prin zeci de foi, dar' înzadar, căci cei mai mulți au cetit ori ce, numai despre legumărit nu, trecându-l cu vederea, sub cuvânt unii că-l știu, ear' alții că n'au trebu-ință de el.

Astăzi însă, când vedem cu ochii pagubele ce le avem din pricina slăbi-ciunii noastre, cred că vom prețui alt-fel și noi acest lucru. De aceea vom și stărui prin această foaie asupra lui, nădăjduind că nu ne va suna glasul tot în pustie.

Sub »legumărit» înțelegem culti-varea (prăsirea) a acelor verdețuri din-tre plante cari le folosim pentru a spor-i puterea nutritivă a mâncărilor și pen-tru a le da un gust mai bun, făcân-du-le astfel mai folositoare sănătății noastre. Astfel de verdețuri sunt: ceapa, crastaveții, salata, ridichile, pătrângeii, morcovii, usturoiul, ardeiul, pătlăgelele, fasolea, varza, cartofii, cimbrul, mărariul, tarcănul, leușteanul, hereanul, țelerul, ca-larabele, sfeclele, pepenii, șăfranul ș a.

Toate aceste verdețuri fiind-că le folosim pentru mâncare să numesc cu un cuvânt »legume».

Prăsirea legumilor este una din lucrările economice cea mai ușoară, mai mărunță, deși cea mai trebuincioasă și cea mai bună pentru câștig.

Mulți zic că cu acest ram de eco-nomie este de a să ocupa numai fe-meile, eu însă zic că în întâia linie

acum îi vine rēu, — la tot cazul le-a făcut unul »de dincolo». Dar' cusurul cel mai mare al acestor cărți este, că sunt pline de greșeli protestante. Și defectul acesta noi îl găsim destul de mare, ca să nu uităm a ruga On. Redacție a foii dela Orăștie, să facă aceasta mică îndreptare și să îndemne poporul să nu cumpere biblia pe care o află de vânzare în ori-ce piață de cărți, căci nu va găsi în ea adevăratele învățături creș-tinești».

„Asta-i musica ce-'mi place!”

Frații nostri din România au înființat și ei, cu sprig-nul vistieriei țerii, între altele și o foaie pentru popor, numită „Albina”. Foaia se tipărește la București acum în anul al 3 lea, și având prindere, a început cu anul de față a da și premii abonenților, anume tablouri (chipuri) frumoase, pe cari să le poată pune în casă, drept podoabe vrednice. Și cum în România o grijă de căpetenie a școalei și a conducătorilor este cultivarea sim-țămintelor prețioase a iubirii de țară, de neam și de moșie, și a duhului răsboinic, așa

bărbații sunt chemați a pune în lucrare și acest ram economic.

Timpu începării lucrării legumăritului este primăvara, până ce nu eșim la lucrul câmpului. Acum se sapă, acum se gunoiește, se fac straturile și chiar se samănă în grădina de legumi.

Oare femeile ce fac pe acest timp?... Ele lucrează toată iarna tocând, spălând, cosând, primăvara țes pânza, ear' bărbații ce fac? Ei zic că iarna le e o greutate, căci afară de grijirea vitelor, n'au nici un lucru. Când e cătră primăvară tot așa, afară că mai duc un car două de gunoiu, ori mai risipesc vre-un mușoniu de pe vre-o livadă. Și cei mai mulți încă au curagiul a învinui pe femei că n'au pus nici o legumă în grădină.

N'ar fi oare bine ca bărbatul în acest timp să pună la cale și acest lucru folositor? El ar avea a săpă, a gunoi, a pregăti aracii pentru fasole, castraveți, pătlăgele ș. a., căci pentru toate are timp. La timp apoi se va apuca cu femeia sa și va face straturile de lipsă în cari va samăna în rënduri regulate toate semințele de legumi de lipsă.

Ear' apoi când bărbații es la plug, femeile dimpreună cu copiii se vor ngriji de udatul legumilor la timp sece-tos. Și când peste vară în decursul lucrărilor câmpului se va întempla întrecuperi din cauza ploilor, de ce nu ar sta bine bărbatului a merge cu copiii în grădina de legumi la plivitul burue-

ca fiecare fiin al țării să fie gata a se jertfi în ori-ce vreme și în ori-ce cias pentru țară și neam, — numita foaie pe lângă că scrie multe lucruri cu atari ascușuri, aceasta și-a pus de gând să o urmărească și prin tablourile ce le dă cetitorilor sei. În anul acesta va da două, întâiul înfățișând „*Uciderca lui Mihail-Vitazul la Turda*” prin mâna sacrilegă a simbriașilor lui Basta-Săcuiul, stîrnind simțimentul de a nu da mână cu străinii, ci a te feri de ei ca de șerpi, — ear' al doilea este tabloul minunat „*Asta-i musica ce-mi place*”, despre care „*Albina*” ne spune următoarele:

»Hotărîtor moment a fost în istoria noastră contemporană acela, în care s'a hotărît participarea României la războiu (în 1877—78 cu Rușii contra Turcilor).

»Trecuseră aproape două sute de ani în cari soldatul român nu-și mai arătase voinicia. Eram necunoscuți și mai nimeni nu avea încredere în noi. Chiar dintre ai noștri erau unii, cari propuneau să nu luăm parte la luptă, căci nu vom putea rezista.

»O seară din bărbații noștri politici de

nilor și săpatul legumilor, căci atunci e timpul acestor lucrări, ear' femeia se-și poată lucra alte lucruri de casă. Așa trebuiesc aranjate lucrurile, ca să meargă bine.

(Va urma.)

G. MAICAN

ȘTIRI DE TOT FELUL

A 6-a prelegere economică a Reuniunii noastre are loc mâine (Duminică la 12/25 Martie), în comuna Balșa. Tot atunci se va pune aci temelie unei bănci sătești sistem Raiffeisen, fiinul poporul aplicat spre aceasta și fiind deja prenotati vre-o 40 de inși cari doresc a intra în însoțire.

Duminica viitoare are loc a 7-a prelegere economică în comuna Sibiușel.

Inștiințări pentru semințe de trifoiu cu preț scăzut, nu se mai primesc la Reuniune.

Pentru cei în tiințati până la terminul ce s'a fost pus și publicat (10 Martie n.) s'a îngrijit de sămănță și o pot ridica în ori-ce zi, prin s-cretarul sau cassarul Reuniunii.

Celor din depărtări li-s'a expedit ieri și azi prin postă sămănța la câtă s'au înștiințat. Să poștească a o scoate dela postă!

O mare însoțire pentru valorisarea pomelor și legumilor se planue-te în Deva. Pregătirile de lipsă s'au făcut în mai multe consfătuiri ținute în timpul din urmă în Deva. Precum vedem s'a împărțit deja și s'a publicat un apel pentru participare, subscris de un comitet, în fruntea căruia este pus comite-le suprem al comitatului Hunedoara, groful Bethlen.

Congregație comitatensă ordinară (de primăvară) e convocată la Deva pe 30 Martie n.

atunci și Regele de azi, atunci Principele Carol, au crezut că soldatul de azi nu se va arăta nevrednic de strămoșii sei din vremea lui Stefan și Micea. Astfel cu credință în ajutorul Celui de sus, au pornit la luptă; astfel a cântat și poetul Alexandri:

Cât mi-a sta mâna voinică
Pe-a mea pală ostășească,
N'aibă grije de nimică
Țara mea cea românească!

»Războiul s'a început de cătră Turci.

»In ziua de 26 Aprilie 1877 Turcii din cetatea Vidin încep a lovi Calafatul. După aceasta se declară oficial războiul între cele două state. Atunci țermul Dunării se întărește cu trupe române, apoi românești și ru-sești, mai ales în fața cetăților turcești ca Vidin, Ruscuc ș. a.

»In ziua de 14 Maiu Suveranul nostru merse să inspecteze trupele de pe margine. Ajungând la Calafat, dete ordin să înceapă artileria a lovi. Indată răspunseră și Turcii din Vidin.

»Atunci Suveranul, ridicând chipiul ca să salute, zise: „*Asta-i musica ce-mi place!*”

Marilor mori în Ungaria le-a mers rău anul trecut. »Moara-Luiza» din Pesta publicându-și la 16 Martie n. bilanțul, arată că a încheiat anul 1899 cu o pierdere de 131.000 floreni (262.000 coroane); Moara cu cilindri a pierdut 150.000 floreni, ear' dintre morile private moara lui Hagenmacher a avut pierderi asemenea foarte mari. Numai despre moara »Gizela» a lui Ludovic Kraus se spune că ar fi avut un venit de 160—170.000 fl., ca și în 1898, în vreme ce în 1897 a avut un profit de 300.000. Deci și asta în ultimii doi ani a pierdut pe jumătate.

O nenorocire mare a avut loc pe Dunăre la 19 Martie n. Podul mișcător dela Calocca rupându-se pe când erau mulți trecători pe el, au căzut și s'au înecat în valurile marelui fluviu 25 de oameni, o mulțime de vite și alte lucruri.

Manevrele împărătești vor avea loc ăstan în Galiția, luând parte la ele 4 corpuri de armată: 1, 10, 11 și 6, în două tabere sub comanda arhiducilor Francisc Ferdinand și Friedrich.

Pentru sinecul archidiececan din Sibiu au mai fost aleși deputați din cler: la Hațeg: *Tit V. Gheaja*, protopresb., la A-Iulia: *N. Ivan*, asesor cons., la Seliște: *I. Drac*, protopresb., la Câmpeni: *R. Furdun*, protopresb., la Sebeș: *S. Medean*, protopresb., la Turda: *Dr. Eusebiu Roșca*, dir. sem.

Di A. S. Păcurariu (preot, Lančrăm) a fost ales în cercul *Iliei*, ceea-ce un preot din tractul Dobrei ne cere să rectificăm pentru a nu se crede că fostul lor administrator a fost de dănsii ales acum.

Rusia a oprit ducerea de porci din Austro-Ungaria, pentru pricini sanitare, se zice că b ne întemeiate.

Despre **tunsul rațional al viicii** a ținut Duminecă în 11 Martie n. prelegere în Măderat un profesor dela școala agronomică din Miniș. Au fost de față mulți ascultători.

»Un puternic și entusiast *Ūra!* isbucni din toate părțile și răspunse acestui eroic salut, zice Teodor Văcărescu în istoria sa. Musicile tuturor regimentelor intonară imnul național. Peste tabără și peste baterii adia suflarea vremilor mărețe, zilelor sărbătorești ale României, când Domnitorii, adevărate căpetenii ale oștirilor, veniau în mijlocul lor spre a ținea calea vrășmașului, a apăra moșia și a încununa cu glorie steagurile românești.

»Acest moment măreț și înălțător îl reprezintă cel de-al doilea tablou al nostru.

»Originalul, lucrat de vestitul pictor englez Schöenberg, care a asistat în războiu și a văzut toate cele petrecute, se află în galeria M. S. Regelui în palatul din București.

»Este o operă admirabilă. Execuția copiei cromo-litografice se datorește atelierului Carol Göbl.

SENTINȚE

De ținut minte.

Omul viclean e ca soarele de toamnă, care zîmbește dar' te înșală.

Lupi în piele de miel. În 17 Martie s'a făcut în dieta ungară între altele vorbă și despre treburile agriculturii. Multe s'ar putea spune la această chestie mare pentru țară și mult bine s'ar putea face economilor țării cu stăruință și sprigin de sus, — dar, — dureri, oamenii din parlament vorbind și despre acest lucru, n'au putut eși din greșelile lor vechi și mari, de-a întortochia lucrurile, de-a zice să se facă una pentru a se ajunge alta. Miezul doririlor acestor părinți ai patriei a fost: să se înființeze cât de multe *însoțiri* de tot felul economice, puse sub scutul oamenilor statului și anume mai ales printre naționalitățile nemaghiare, căci, zice, „ele ar fi foarte potrivite pentru a câștiga pe naționalități pentru ideea statului național maghiar... Adecă să facem însoțiri botezate „economice“, ca să urmărim prin ele scopuri *politice*. Oamenii noștri să-și însemneze aceste însoțiri ca să știe ce ținută să arate față de atari însoțiri „economice“.

Doi doctori învățați francezi cred că au aflat leacul de vindecare a boalei uscate (ofitei), pregătindu-l din sucuri de carne de vită.

Rusia face pași înceți, acuși nesimțiți, dar siguri întru mărirea puterii sale cuceritoare. Acum a luat dela Bulgaria ca în arândă portul (stație pentru corăbii) orașului Burgas pe termenul Mării-Negre. Prin asta Rusia a pus piciorul peste mare pe termenul bulgar și pasul poate avea într'un viitor oarecare mari urmări, pe care le vom simți mai ales noi, Ungurii și Românii, ce cădem între marea slavă dela Miază-Noapte și cea dela Miază-Zi... Foi fruntașe ungurești scriu articli de spaimă, și poate nu fără cuvânt.

Secerătorii cruțați. Comanda supremă a armatei a dat îndrumare comandelor de întregire, că de vreme ce marile manevre împărătești cad estan tocmai în dricul secerișului, să fie samă de aceasta și să cheme la manevre dintre rezerviști mai ales de aceia cari nu se ocupă cu economia câmpului, ear' pe aceștia să-i cruțe.

Pentru biserica gr-or. nouă din Petroșeni s'a făcut colecță în toate părțile și s'au adunat ajutoare frumusele. Dl paroch *Avram Stanca* publică mulțumită publică contribuitorilor, din care reese, că pentru procurarea celor de lipsă în lăuntru bisericii s'au adunat în Brașov dela 20 de contrib. 63 cor. 40 bani; dela 22 contrib. din Arad 119 cor. 40 bani; dela 14 contrib. din Pecica 22 cor. 10 bani; dela 20 contrib. din Nadlac 41 cor. 48 b.; dela 13 contribuții din Caransebeș 64 cor.; ear' mai mulți preoți au strins cu discul în bisericile lor pentru ajutorarea parochiei Petroșeni la împodobirea casei Donului. Tuturor se exprimă călduroase mulțumiri.

Guvernul german a luat măsuri în înțelesul cărora numai carnea de porc feartă și osinza topită e iertat să intre în țară din străinătate.

Convocare. Membrii ordinari, respective activi și ajutători ai „*Reuniunii române de cântări din Hațeg*“ sunt prin aceasta cu toată stima invitați a lua parte la adunarea generală, ce se va ținea în 25 Martie 1900, la 3 ore p. m., în localul Reuniunii.

Obiectele de pertractare:

1. Deschiderea adunării prin președinte.

2. Raportul secretarului. 3. Raportul casarului. 4. Raportul economului. 5. Exmiterea unei comisii pentru censurarea rapoartelor. 6. Abzițerea comitetului și darea absolutului pe anul 1899. 7. Alegerea noului comitet pe anul 1900 până la adunarea generală următoare. 8. Statorirea bugetului pe 1900. 9. Exmiterea a 2 membri pentru verificarea protocolului.

La această ședință sunt rugați a lua parte toți iubitorii artelor frumoase, cari ar îmbărbăta cu prezența dinșior membrii activi la ajungerea țintei care o urmărește Reuniunea.

Hațeg, 14 Martie 1900.

Dr. G. Suctu,
președinte.

Ioan Muntean,
secretar.

Cărți bune. A apărut în a doua ediție folositoarea carte:

„**Legea veterinară; lecuirea vitelor și boalele lipicioase**“, scrisă de Bela Tormay, tradusă româneș e cu îngrigirea „*Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului*“. O carte de mare folos pentru economi și peste tot pentru toți câți țin la casa vite. E tradusă cât se poate pe înțelesul poporului. Prețul 40 cr. (80 bani) și 5 cr. de porto.

„**Povețe pentru stîrpirea gândacilor de Main**“ este altă broșură, scoasă de comitetul Reuniunii agricole din Sibiu, și se capătă cu 5 cr. (10 bani).

A se cere amândouă la comitetul Reuniunii agricole române din Sibiu.

„**Vieritul sau cultivarea viței de vie**“ de *Petru Vancu*, învățator. Cu numeroase figuri intercalate în text.

Este o cărticică de 90 pagini, eșită din tipar la 1898 în Arad, descriind în șir și cu înțeles cultivarea viței, anume a viței americane ca cea mai împotrivoare filoxerei. Vorbește despre cultivarea ei în timpul iernii, apoi primăvara despre sădirea, săparea, legarea, altoirea și prăsirea ei prin altoire; ce avem vara de făcut, ce toamna, cum se face tunderea viței, botășirea, îngroparea; apoi despre cultivarea îndeosebi a a viței altoite în toate anotimpurile, despre *inimici* viței de vie: filoxera, pernospora și despre cum să te aperi contra lor, stropirea etc.

E o bună povățuitoare a cultivatorului de vie și nu e nici o lucrare în vie care să nu fie descrisă destul de temeinic aci.

O recomandăm cu căldură cetitorilor noștri ce să deprind ori doresc a să deprinde cu vieritul.

O broșură 1 coroană, și porto. A să cere la autor în Măderat,

PREȚUL BUCATELOR

Plaza din Hondol

— la 17 Martie n. 1900. —

Grâu frumos ferd. a 30 l. . . . . 1 fl. 70 cr.
Ovės, ferdela cu . . . . . 50 cr.
Cucuruz, ferdela cu . . . . . 1 fl. 15 cr.
Fasolea, ferdela cu . . . . . 1.20 cr.
Cartofi (grumgene), ferdela cu . . . . . 60 cr.
Vin nou, litrul cu . . . . . 30—40 cr.
Mere, ferdela cu . . . . . 60—70 cr.
Carne de vită, 1 kilogram cu . . . . . 40 cr.
Brânza, nouă 1 kl. cu . . . . . 48 cr.
Ovș, 8 cu . . . . . 10 cr.

Plaza din Bistrița

— la 20 Martie n. 1900 —

Grâu frumos, ferdela de 20 litre . . . . . 1 fl. 15 cr.
Ovės, ferdela cu . . . . . 40—48 cr.
Cucuruz, ferdela cu . . . . . 68—80 cr.
Fasolea, ferdela cu . . . . . 60—75 cr.
Cartofi (grumpene) ferdela cu . . . . . 40 cr.
Nuci, ferdela cu . . . . . 1.10—1.40
Carne de vită, 1 klgrm . . . . . 36 cr.
Carne de porc, 1 „ . . . . . 40 cr.
Slănină proaspătă 1 kl. cu . . . . . 40 cr.
Slănină svântată 1 kl. cu . . . . . 70 cr.

Plaza din Dobra.

— la 20 Martie 1900. —

Grân frumos, ferd. de 30 lit. cu 1.40—1.50 cr.
Săcară, ferdela de 30 litre cu 1.10—1.20 cr.
Orz, ferdela cu . . . . . — cr.
Ovės, ferdela cu . . . . . 48—65 cr.
Cucuruz ferdela de 30 litre . . . . . 1.20 cr.
Fasolea, ferd. de 30 litre cu . . . . . 1.30 cr.
Cartofi (grumpile) ferdela cu . . . . . 45—50 cr.
Vin nou, litrul cu . . . . . 30—40 cr.
Nuci, ferdela cu . . . . . — cr.
Carne de vită, 1 klgram cu . . . . . 40 cr.
„ „ porc, „ „ . . . . . 48 cr.
Slănină proaspătă 1 kl. cu . . . . . 60 cr.
„ „ svântată 1 „ cu . . . . . 70 cr.
Brânză nouă 1 „ cu . . . . . 50 cr.
Pui de găină, părechea cu . . . . . 50 cr.

Întrebări

și

Răspunsuri

Intrebarea 8. Vă rog să-mi spuneți ceva doctorie mai bună împotriva guturailui. pe la noi babele te atumă cu unghi de cal și alte minuni, dar' nu fac parale.

St. R.

Răspuns. Un doctor vestit încredințează că, dintre toate doctoriile cari se iau pentru guturau, nici una nu e mai bună ca *zama de lămâe*. Storci zama de lămâe într'o lingură, ori mai bine în pumn și apoi o tragi pe nas. Zama trebuie să între în nas până ajunge în gâttej. Dintru 'ntăiu simți usturime, strănuți de 2—3 ori, apoi sufi nasul cu putere și mai tragi încă odată zama de lămâe. Să fi sigur că guturauul o ia la sănătoasa, nemai așteptând să-l mai cinstești și a doua oră cu lămâe. „A.“

Posta Redacției.

Dlui *A. S.* în *P.* Rugăm scuză, că în lipsa de spațiu, acum când dăm mai mult loc materialului economic, — publicăm nu mai în estras mulțumita. În altă vreme îi făceam loc.

Dlui *P. V.* în *Măderat*. Trimite că'eva, d. e. 20—25. Dar' nu bucurosi primim atari comisioane, fiind împreunate cu neplăceri.

„*Carpații*“ nu se publică. Incercare prea ne-reușită, și ca formă și ca fond.

Comitetul de redacție:

Președinte: *Dr. Ioan Mihai.*

Membrii: *Dr. St. Erdelyi, Ioan Mihaiu-Danil David și Constantin Baicu.*

Proprietar - editor: *IOAN MIHAIU*

Redactor respons.: *IOAN MOȚA*

„ARDELEANA“

institut de credit și de economii, societate pe acții în Orăștie.

Nr. 16-1900 plen.

(37) 2-2

Convocare.

P. T. acționarii institutului nostru, prin prezenta se invită la

a XIV-a adunare generală ordinară,

care va avea loc **Joi, în 29 Martie st. n. 1900, la 10 ore înainte de amiază**, în localul institutului, cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării. 2. Presentarea a) raportului direcțiunii, b) raportului comitetului de supraveghere; c) bilanțului anual. 3. Decidere asupra bilanțului și rapoartelor întrate. 4. Împărțirea profitului curat 5. Alegerea direcțiunii, conform statutelor modificate. 6. Întregirea comitetului de supraveghere prin alegerea a doi membri ordinari; eventual alegerea comitetului întreg pe durată de 3 ani.	7. Regulamentul pentru comitetul de supraveghere. 8. Regulamentul de serviciu pentru funcționarii institutului. 9. Eventuale propuneri întrate conform statutelor. 10. Exmiterea alor 2 acționari pentru verificarea procesului verbal.

P. T. domnii acționari, cari doresc a lua parte la adunare, sunt rugați a se conform dispozițiilor §-lui 20 în ce privește depunerea acțiilor la cassa institutului.

Din ședința plenară a direcțiunii, ținută la 23 Februarie 1900.

N. Vlad m. p.,
președinte.

Dr. Mișu m. p.,
director.

Active.

Contul bilanțului.

Pasive.

	cor.	fi.		cor.	fi.
Cassa în numărar	37514	74	Fonduri proprii:		
Capital restant	23070	—	Capital social	500.000.—	
Efecte publice	134711	—	Fond general de rezervă	175.527.08	
Efectele fondului de pensiune	29863	02	Fond special de rezervă	98.812.46	
Împrumuturi pe cambii cu giranți	1111522	80	Fond de pensiune	29.863.02	804202 56
Împrumuturi pe cambii cu acop. hipot.	534550	—	Interese anticipate pro 1900		24408 76
Împrumuturi pe ipotece	425054	16	Avansuri dela banca austro-ungară . cor.	15.000.—	
Împrumuturi pe obligațiuni cu cavenți	312567	88	Cambii reescomptate	173.348.—	
Împrumuturi pe efecte publice	1936	—	Depuneri spre fructificare	1.800.616.79	
Realități	178232	06	Dividende neridicate	406.66	1989371 45
Mobilier . . . . . cor.	1247.68		Diverse conturi creditoare		9310 77
după amortisare de	124.76	1122 92	Profit curat		64808 42
Diverse conturi debit. și interese restante	101957	38			
	2892101	96			2892101 96

Spese.

Contul profitului și perderilor.

Venite

	cor.	fi.		cor.	fi.
Interese:			Profit transpus din anul trecut	1542	—
pentru fondul de rezervă	6944.56		Interese:		
» depuneri spre fructificare	90433.47		dela împrum. pe cambii cu giranți	100629.92	
» cambii reescomptate	16763.95		» » pe cam. cu acop. hipot.	39614.40	
» cont-curent	682.88	114824 86	dela împrumuturi pe ipotece	37136.91	
Spese:			» » pe obligațiuni cu cavenți 31129.12		
a) salare și marce de prezență	18126.—		dela împrum. pe efecte publice	171.88	
b) chirie, porto, diverse	4898.64	23024 64	dela efecte publice	6285.88	214968 11
Contribuțiune:			Chirie	4635	76
directă	8976.66				
de 10% dela interese de dep. și comp. de timbru	9386.53	18363 19			
Amortisare:					
din mobilier	124.76	12476 76			
Profit curat	64808	42			
	221145	87		221145	87

Orăștie, la 31 Decembrie 1899.

Ioan Mișu m. p.,
membru în direcțiune.

Nicolau Vlad m. p.,
membru în direcțiune.

Dr. Ioan Mișu m. p.,
director executiv.

Romul Nicoră m. p.,
comptabil.

Subsemnatul comitet am examinat contul present și l'am aflat în deplină regulă.

Orăștie, la 25 Februarie 1900.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE:

Dr. Romul Dobo m. p.

Ioan Lăzăroiu m. p.

Ioan Branga m. p.